

V zemi Skipetharů

aneb kopýtkovými cestami Makedonie a Albánie kolem Mavrova a Ohridského jezera 2014.

Expediční cyklistice konkurovala letos lákavá nabídka projet si Makedonské a Albánské

hory s podporou auta. Vyrážíme s partou 8 lidí a majitelem dopravy-Tranzitu pro 9 s vlekem na kola v sobotu 17 Května z Vladislavi u Třebíče klasicky přes Maďarsko a Srbsko, kde hlásí záplavy. Už za tmy přijíždíme k Velké Planině, řeka Morava se vylévá z břehů ale silnice jsou zatím v suchu. Hledáme nějaké místo na spaní, chvílemi prší, a tak se nám zalíbí altán u opuštěného domu k pronajmutí a krytá terasa rozestavěného domu naproti. Má to nevýhodu, že je to u

místní komunikace, kde co chvíli něco projede. V noci na nás trochu prší, ale nikdo nás nevyhnal, jen si nás pár kolemjdoucích časně ráno zvědavě prohlíží.

Pokračujeme k Makedonským hranicím a po rozestavěné silnici k hlavnímu městu Skopje, kde nás vítá hora nad městem s křížem-upomínkou na zdejší rodačku Matku Terezu.

Město vynecháme a projdeme se (někteří i vykoupají) podél přehrady Matka kus nad městem. Všude kolem už jsou vidět mešity a ve vsi Vrapčiště, kde máme spát jsou dvě, a všude trochu muslimský styl života-je neděle, chlapi sedí v kavárnách a pozorují nás, jsme první program.

Vršek obce je křesťanský, včetně kostela, a my se svolením místní křesťanské komunity

rozbalujeme tábor na louce, kde místní pořádají náboženské slavnosti, je zde kaplička s pramenem, dokonce světlo a krytá posezení pro oslavy. Ty využíváme jako kuchyň a jídelnu, a večerní pohodu ruší jen táhlé volání mezzuinů z dolní části obce kolem 10 hodiny.

Ráno nás budí sluníčko, i když v noci byla docela kosa, jsme na úpatí pohoří Šar-Planina v cca 600 m a škrábeme se po šotolině mezi keři, které tu mají místo lesa, do výšky 1200 m, aby jsme po cestě vedoucí na

terase úbočí hor nad námi, vysokých 2200-2500 m a pokrytých sněhem.

Dole v údolí se sluní vesnice a městečka, s největším Gostivarem, my tady nahoře chvílemi vybalujeme větrovku. Podél cesty vede zakrytý kanál, do kterého jsou sváděny vody z tajícího sněhu, údolí mezi kopci překonává potrubními sifony, a vlastně podél nich jedeme skoro těch dnešních 60 km, pouze na konci nám mizí ve skále, kde zřejmě prochází kopcem, který my musíme vyfunět a zase sjet, k Mavrovu jezeru, našeho dnešního cíle.

Cestou projíždíme podél několika samot, opuštěné horské vesničky o pár číslech, kde cesta vede přes hřbitůvek, přímo mezi hroby a kolem kostelíku. Cesta

je to krásná, ale ke konci si užíváme i kopýtkové cesty a do poslední vesničky v údolí, kde narážíme zase na silnici, po pěšině.

Dokonce potkáme ceduli propagující velosipedníj maraton Mavrovo-Popova šapka na cca 90 km, kde se na posledních cca 5 km vyjíždí z 1300 do 2000!! , půlku z trasy jsme dnes ujeli.

První den toho máme dost, musíme ještě vydupat do 1300 a spímě v klidné zátoce u Mavrova jezera ve výšce 1250, kde na nás čeká náš řidič Honza Toušek. Voda není nejteplejší, ale pot smyje, večere se připravuje z polotovarů vyrobených moravskými přáteli Jindrou a Evou, zírám jak to odsejpá a jídlo je v ešusu. Přes jezero v šeru svítí světla Mavrova a okolních rekreaček. Jak se druhý den přesvědčujeme, většina hotelů je prázdných, na odborářské zájezdy z dob Tita tu nostalgicky vzpomínají. Obcí prochází hlavní silnice od Skopje na přechod do Albanie v Debaru, a provoz nákladáků je chvílemi hustý. To my máme na naší straně klid.

Po občerstvení v hospůdce-venku trochu krápe- vyrážíme do docela nevlidného a chladného dne projet cesty po vesnicích vysoko v horách Koráb (nej hora A, M, K Golem-Korab 2748 m)-dostaneme se až do 1900 m, na rozhraní Makedonie, Kosova a Albánie, cesta

je na ceduli dole zakreslena jako horská cyklostezka, značení je už horší, a jedinými cyklisty jsme tu my. Při přiblížení k horským cestám zjišťuje Pepa Sedlák, že mu u jeho desetiletého celopéra Klein praskla zadní vidlice, po nouzové opravě se vrací po silnici do tábora, s perspektivou, že zbytek zájezdu odjede na rezervním kostitřasu s 7 kolečkem a pevnou vidlí z 90 let. Zbytek vyráží krásnou přírodou po šotolinkách do kopce, občas je ještě vidět

jezero, ale po několika výjezdech a sjezdech se dostáváme do hor a po cestě v zářezu kopce sledujeme přes několik set metrů hluboké údolí cestu po skalách naproti nám, kam se dostaneme tak za dvě hodiny. Projíždíme opuštěnou vsí, kde jen pasoucí se kozy a koně nám dávají tušit lidskou přítomnost.

Obědváme s vyhlídkou a hádáme, jak asi může trvat cesta sem z samot rozrtoušených v hlobce údolí pod námi a jaký je zde asi život v zimě? Užíváme si krásných výhledů na zasněžené dvapůltisícovky. Údolí se sužuje a na cestu naproti to máme tak 100 m, my však musíme ujet několik km, než tam budeme. Na konci údolí je kamenná vesnice, kde potkáváme jediného obyvatele, kterého sem přivezli z města s

kozami před týdnem, když tu konečně roztálo. Ještě asi hodinu vidíme naproti přes strž cestu, po které jsme přijeli, pak přejedeme sedlo a řítíme se nekonečným sjezdem po kamenech podél hučícího potoka, který se mění v řeku Radiku. Když se cesta trochu narovná, mineme stanoviště pohraniční milice, tak tak stačí vyběhnout a obhlédnout si nás.

Konečně narážíme na silnici Mavrovo-Debar a podél hráze přehrady to máme 12 km do tábora. Ráno den vypadal nic moc, ale v horách bylo skvěle - v krásech mi je kosa až při sjezdu.

Další ráno balíme stany a čeká nás hřebenovka přes NP Bistra do Kičeva. Silnička do kopce z Mavrova je prudká, tak že se chvílemi vyplatí tlačit a nahore nás čeká poslední výhled na jezero a pořádná závěj sněhu přes silnici ve stínu skal.

Silnička pokračuje na Galičnik, my odbočujeme na kozí stezku směrem Lazaropole. Jedeme zase v nějakých 1600 po zvlněné horské krajině mezi vyššími kopci se sněhovou pokrývkou, dostali jsme

se na chvíli do 1900 jak hlásí majitel GPS. I tady je někde občas na stinné straně závěj, a jak odtává, plynule se to za ní modrá vykvetlým šafránem.

Nádhera. V jednom údolíčku potkáváme velkou salaš, ovčáci sem přihnali asi před týdnem a každý má na starosti asi 500 ovcí!! Uvaří nám kafe a dají ochutnat sýr, a my pozorujeme jak si ovce olízávají právě narozené jehně kousek od nás.

Jindra a Ivan jsou dobří stopaři, tak že se nám podaří správně odbočit ze stezky do Lazaropole a po nevýrazné pěšině najet na cestu která zřejmě vede do Kičeva, které nakonec vidíme dole v údolí (620m) a

čeká nás ďábelský sjezd po šotolině. Hádáme co je to za areál, krytý stříškami, odhadujeme autobusák nebo divný stadion - a je to hřbitov, každý hrob má svoji střechu a ohrádku. Mramorové náhrobky s nadživotním fotem nebožtíka není výjimkou.

Dole je vedro, nakládáme kola a odjíždíme k Ohridskému jezeru. Jezero je prý staré až 4 mil let, voda je průzračná do 20m (nejhloubka 285m), má 350km² a rozměr cca 30x15 km, nachází se v 700 m nad mořem.

Partáci tu nejsou poprvé, a tak místo na břehu za sešlým domem, které se ráno ukáže jako škola, je skvělé, přímo u vody, jen nám do stanů zvědavě nahlíží místní, kteří se šli projít po břehu. Z paneláku na dohled přijede na skútru pán i s vlastním pivem, pobyde, pokouká jak vaříme, englicky popovídá a po půlhodce zase odjede. Ráno si projedeme městečko Ohrid a

stoupáme v hnušném vedru do hor Galičica po kamenité cestě. Galičica má nejvyšší vrchol Magaro 2240m, my jedeme naštěstí jen do 1700m a údolíčkem mezi horami projíždíme hřeben na jih. Toto pohoří odděluje Ohridské jez. od Prešpanského, které je o 150m výše (850 m, a má rozlohu 285 km²) a voda prosakuje krasovým systémem někde pod námi a je vlastně hlavním přítokem Ohridu, z nějž odtéká největší řeka Albánie Černý Drin po Makedonsko-Albánských hranicích. Nahoře je příjemná teplota a větřík, svačíme u lovecké chaty a na konci planiny po cca 20km narážíme na asfalt - je tu

sjezdovka a krásná vyhlídka na Prešpanské jezero s jeho ostrovy. Po chvíli sjezdu se připojíme na asfaltku která překonává pohoří a serpentinami sjedeme až k jezeru, je to moc dlouhý sjezd a chvílemi mě přepadá dřímota...

V poslední Makedonské vesnici utrácíme zbytek peněz za pivo, je tu zase vedro a přejíždíme k přechodu do Albánie, kde na nás čeká Honza s autem. Někteří nasedají, ale většina jede po ose. Přijíždí starý mercedes a vysazuje několik místních, kteří jdou těch 500 m k hranici po svých. Přechod není moc frekventovaný, jsme s Tomem odbaveni jako první, a tak si čekání na ostatní krátíme prohlídkou okolí, když tu v proluce mezi budovami vidíme, jak po louce za celnicí utíkají ti samí lidé co vystupovali z medvěda, obtíženi ranci a různými předměty zase

zpět, je jich asi 8, auto se asi otočilo víckrát. Grančáci o tom evidentně vědí, neb nad celnicemi se tyčí vysoká hláska, jen využili naší přítomnosti k zamaskování, na celnici jsou i kamery, zato na louce ne...

Asi kilák za hranicí se fotíme u místní rarity - při stavbě silnice jim vyšel sloup skoro do $\frac{1}{4}$ cesty, tak 1 m od kraje, kdo by to předělával, div je, že se do toho ještě nikdo nenaboural. Projíždíme první albánskou vesnicí - je to stejné jako v M, a šplháme do kopce, je vedro, už toho máme všichni dost, každý si v duchu spílá, že nedal kolo na vlek a nejel autem... vynahrazujeme si to ve vsi Pustec, za kterou na louce spíme, pivem Ček - je na něm světe zbož se Kalštejn, a deckou rakije. Kupuju si tu i skvělé sušenky je jich hodně a za málo peněz... chuť nic moc, tahám se s nimi celý zájezd, než se je odhodlám zahodit.

Ráno popojíždíme autem do Korce, a vyrážíme na krátký výlet do hor, je to trochu komplikované, tak druhou půli dne trávíme s Tomem a Evou prohlídkou okresního města, výměnou peněz v Raifaizence (zas po mě chtěli jméno otce?) a ochutnávkou všech dobrot na které jsme narazili, i točeného piva! Občas na nás někdo žebrá, jedna podivná paní nám něco naznačuje, nechápeme, přesto nás pronásleduje přes půl města, až ji musíme

ujet na kole. Ale lidé jsou tu slušní - když před hospou vidí pán že si nemáme 3 kam sednout, uvolňuje nám svůj stůl a jde si sednout dovnitř. Slézáme se na výpadovce, nakládáme na auto a popojedeme k jezeru - Ohrid se tu jmenuje Pogradecské jezero, tedy ta část co je v Albánie.

Pepa Sedlák má další jobovku - u náhradního kostičasu strhává v kopcích sedmikolečko, a je bez biku. Když projíždíme město Pogradec, zahlídne garáž - cykloopravnu, bohužel mají jen pětikolečko... Zato pán naproti v kavárně (sám má docela pěkného horáka) nás pomocí chlapce na dětském kole naviguje do nedaleké autodílny, kde

Pepovi bez problému jeho hliníkový rám svaří a ještě převaří tlustým plátem hliníku-za 10E a prý se zárukou. Jen vyměnili drát v COčku, chlapíkovi šla práce od ruky. Je pravda že Pepa na tom zájezd bez problému dojezdil.

Popojedeme kus za město po břehu jezera, a nocujeme u rozestavěného hotelu-mladí manželé vystavěli jen přízemí otevřené restaurace, a asi 2 místnosti vč WC, ale už v tom bydlí se dvěma malými dětmi. Za to že si dáme večeři (za cca 200kč i s pivem) si můžeme na břehu postavit stany.

Naproti přes jezero svítí Ohrid, paříme s kytarou, příjemný večer. Někteří spí na karimatce pod střeškou, což se jim vymstí-po setmění nastává invaze cca 10cm krabů, kteří vlezou úplně všude-moc se nevyspí. I ve stanu je všeliké šustění okolo

nepříjemné, ale ráno už je zase klid. Ráno sleduji rybáře na veslicích, jak cedí vodu, trochu ranní romantiky neuškodí, balíme stany, Honza povyveze po státovce do kopce na parkoviště k hotelu Odessa, aby nás do kopce po hlavní někdo nepřejel. Už na kolech sjíždíme

podobnými serpentínami dolů, pod kopcem se živí mytím aut, asi 10 hadic stříká do výšky jako reklama, občas někde myjí kamion... My odbočujeme na vedlejší směr Golik, za hodku jsme v Prophistu, je sobota a velký trh. Když si odmyslíme pár ojetých dodávek prodejců, jsme o 100 let zpátky. Všude po loukách „parkují“ oslíci vesničanů z okolních vsí. Prodávají se tu samé praktické věci-motyky .kýble, ale i velká telata. Sortimentu našich

Vietnamců je tu minimum. Když se vynadíváme na tu pro nás exotiku, jedeme dál-předjíždíme oslíky s

bednami na bocích, v každé jehně -lidi vypadají rozhodně spokojenější, než u nás v supráci, je to pro ně událost.

Jsme zhruba v 600, a když km za vsí najdeme správnou odbočku, začneme se škrábat po rozbité kamenité cestě do kopce. Cesta se občas trochu srovná, a my jedeme po terase z které vidíme přes údolí, kde je řeka, vesnici na druhém kopci-s minaretem... Podel cesty sedí občas místní, pasoucí své ovce, a jsme pro ně vítaným zpestřením dne. Zvláště se jim líbí naše dlouhonohá Eva, jedu za ní, a pastevci se za ní dlouho dívají se zasněnými očima...

V asi 1000 m dojíždíme do obce Podkhozan, hned na začátku za dvěma rozebranými auty je krámk auto-moto/potraviny-v dost stísněné místnosti jsou po pultu různé součástky vymontované z aut, v regálu za tím potraviny-i petkové pivo! Popjíždíme kus dál, občas je nějaký dům polozbořen ale je tu i pošta, a na návsi bar, který nám otevrou. Naproti dost velká, zřejmě středisková, škola, dokonce starší školní bus MB, akorát bych rád viděl, jak tu s ním jezdí-máme problémy i na kole. Za chvíli je kolem nás pár zvědavých dětí, které nežebrají, ale předvádějí psí kusy na svých kolech.

.Pokračujeme na Kalivec, nezakalíme, vesnice je pod silnicí, dál je už vyloženě romantická

krajina, skály-dokonce nějaké velké uměle vyhloubené jeskyně, asi býv. vojenské objekty.

Občas jede proti terénu s vozíkem a naloženou kredencí, asi chalupáři... fakt nevím, kde se tu vzali. Stoupáme do 1300, je tu nějaký pomník, s senzačními výhledy do okolní krajiny, je vidět i kus Ohridského jez. trochu dolů, zas nahoru, stoupáme až do 1400, pak sjezdík po dost úzké cestě, a dole širší cesta, nějaký bývalý kravín či co, a vedle něj zaparkovaný náš Trand'ák s zubícím se Honzou-už se docela těšíme na gáblík... V údolíčku je docela provoz, nahoru i dolů chodí, jezdí auty, vezou se na oslech místní, mají tu

nějaké záhumenky. Nad údolíčkem se tyčí zvláštní skalní útvar, něco jako v Arizonské poušti, je dost vysoko (1500?) ráno se k němu drápeme, boží výhled do okolí, a tento útvar vidíme v dáli celý den a ještě za 2 dny, tak že máme jakousi představu o vzdálenosti, kterou jsme urazili. Sjíždíme pod kopec, kde se snažíme dostat do vesnice (Osnat??), cesty začínají být trochu rozbahněné, kus před vsí je zapíchlá IFA 4x4, ty

zřejmě dovezené z východního Německa, nahrazují pro tyto končiny příliš drahé Mercedesy. V obci nám ochotně otevírá učitel hospu přilepenou ke škole, pivo, frappé není problém, po obědě pokračujeme po dosti kostrbaté cestě po úbočí, pod námi hluboké údolí, další vesnici si nejdříve obhlédneme z dále, musíme objet slepý výběžek údolí. Dokonce tu někdo staví dům, ale zbytek - středověk, včetně dosti schátralého kostela. Sjíždíme do údolí k řece, a po troše kufrování konečně nacházíme cestu

podél ní, a když se údolí rozšíří a začne něco jako civilizace (přehrada, elektrárna) potkáme i výletní restauraci, v albánském pojetí ale jsme za ní rádi. Pak zase boží sjezd podél řeky, nakonec musíme vyjet kousek do kopce a pod námi se objevuje soutok řek Devolli a Velcanit, most a u něho náš Trand'ák, Toušek je genius... Táboření u řeky je radost-koupačka, večer, večer paříme s kytarou, pojiždňý hotel má své pohodlí.

Další den je volnější-cesta našim směrem je po asi 30 km zavalená, tak vyjíždíme jen tak, údolím podél řeky Devolli, na konci údolí je přehrada u Gramsh zatím jen nakreslená v mapě, ve skutečnosti neexistuje.

I zde se to snad má v budoucnu zatopit- elektrárenská společnost to tu začíná ovládat- údolím jezdí většinou jejich teréňáky, když si vyjedeme do vesnice km z údolí, stojí tam vedle trosek obce supermoderní klimatizovaná ubytovna, dokonce s prosklenou kukaní vrátého, v o číslo větší sekuriťácké uniformě je navlečený hodný strejda, dál nemůžeme.. Nějak nás to s Tomem nebaví, tak se vracíme těch 10 km zpátky a jedeme do

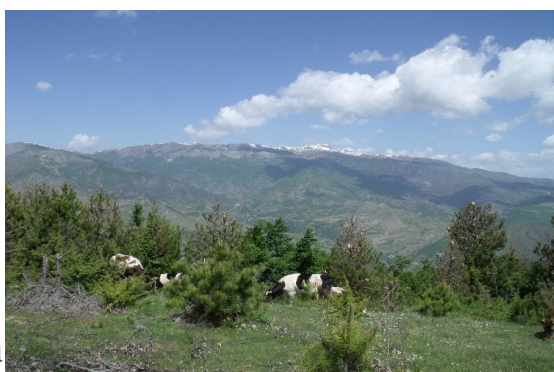
vesnice asi 4 km za našim tábořištěm, ochutnáme místní piva a čevaby, stavuje se i šofér, Abany je jediná země, kde může chlastat i on, a pak sednout za knipl... U hospy přečkáme bouřku z vedra. myslíme na ostatní...

Když odjíždíme, Tom shání rakiji, místní pohostinní obyvatelé v nálevně naproti si s námi hned chtějí připít, tak ty decáky musíme otočit, jsem rád, že jsem v tom dusnu pil jen pivo, Tom to trochu odskáče... čevaby nám taky neudělaly dobře-laxírka je tu!

Jindra musel vymyslet změnu trasy, a tak přejíždíme další senza kopec, nejdřív se z našich 600 vyškrábem do vsi, ze které na naše tábořiště scházel pasák s krávami, je tak v 1000, a pak se škrábeme ještě výš, už

po lesňačkách. Na vršku vidíme předvčerejší skalní útvar v dáli, a všude kolem zasněžené kopce, pod námi na kraji lesa se pasou krávy-Švýcary hadr. Z druhé strany kopce vidíme zase kam pojedeme, ale i krásné hory okolo, nádhera. Do města Voskopoje ale ještě parkrát sjedeme a vyjedeme kopec, dokonce vidíme na cestě otisk medvědí tlapy. Konečně Voskopoje, je to historické „městečko“ které i z okolím mělo prý v 18 stol asi 40 000 obyvatel, je tu i známý klášter, kdo by si ale představoval něco jako u nás Karlovu Korunu a p, tak tento je

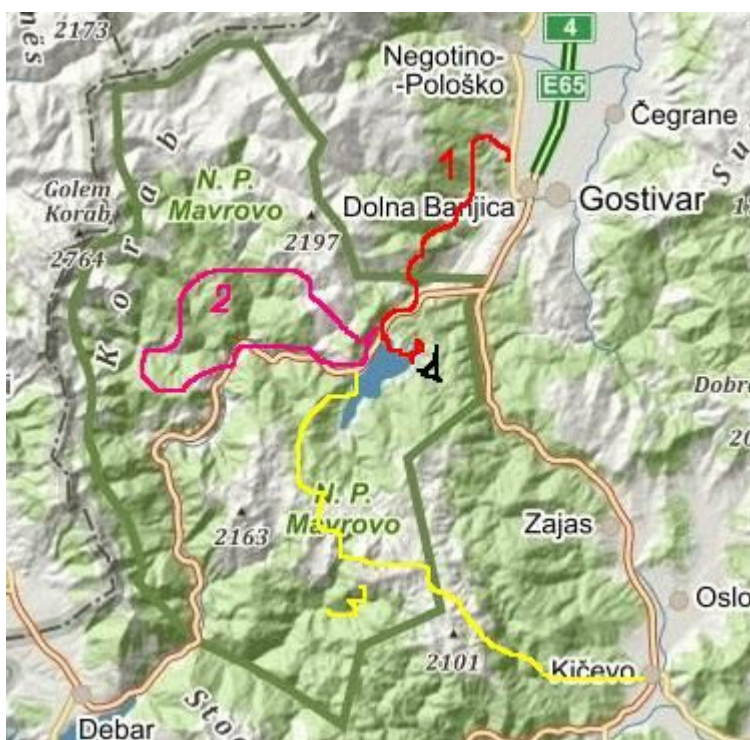
přízemní, rozhodně neohromí, ale uděláte si představu o zdejší historii-v čem tu před 200 lety asi žili lidé, kdž toto byl ohromující klášter... Městečko je pěkně upravené, je tu i pár hotelů, a při příjezdu si na kopci vedle všimáme nějakého haciendového sídliště- Voskopoje má zřejmě zvuk i pro zdejší zbohatlíky. Však přístupová cesta z roviny, po které sjíždíme do Voskopu, je krásná nová asphaltka. Zde se u hospy setkáváme s našim trénem, někteří nakládají kola, ale tvrdé játro radši bloudí zemědělskou rovinou podél

zavlažovacích kanálů, s Pepou na čisté rovině prorážíme pláště, tak si užijeme i spravování a před výjezdem do táhlého kopce k přehradě Gjancit se občerstvujeme v tipické hospůdce na křižovatce-torzo pumpy, malý domeček hospy a tělnatá hostinská-Rumunsko, Ukrajina, všude podobný, Balkán se nezapře... Výjezd k přehradě stojí za to, senzační koupačky i nocleh. Ráno si jí objíždíme, hory kolem...krása!! Po sjezdu a asi 10 km v rovině se zase drápeme do 1400 m, jak je zakresleno na mapě, ve skutečnosti je nej bod kus dál a má 1600 m.

Mám už toho dost,tak chvílemi tlačím,chvílemi nemusím-ulevuji sraždě a na nejvyšším bodu na mě čekají ostatní.Sjíždíme trochu níž,a odbočíme na Dardu,zase starobylá obec s klášterem,dlažba se obtížně sjíždí i na horáku. Pivo v hospě,oběd z báglu a slíždíme podél říčky v pravdě biblickou krajinou-vyprahlé údolí střídá polorozpadlá obec,s středověkým kostelem na skále nad ní...Když v křivolaké uličce potkám chlapíka na oslu,vezoucího plastové vodovodní trubky,říkám si že jestli sem bude civilizace pronikat tímto tempem,snad se sem ještě někdy podívám..Oslí karavany s zásobami potkáváme ještě několikrát,údolí se rozšiřuje nalevo kopce,napravo zelené údolí s obdělávanými poličky,je tu i starobylá obranná věž,v které se bydlívalo...Z jedné terasy v zátočině sledujeme vesničany obdělávající a sklízějící na svých poličkách-hemžení asi jako u nás před válkou..Vjíždíme do rozlehlé vsi,a taky zase do 21 století..už si vyloženě užíváme civilizace,pivko je taky. Směřujeme na Bilist,v další vesnici je nějaké fotbalové utkání,griluje se maso,ale je to zábava jen pro chlapy-ženská tu není ani jedna,inu muslimani tu maj vliv. Spolehlivý Honza stojí stranou od hlavní u řeky přesně v místě,kdy nás už nebaví šlapat. Ženou se mraky,ale přes noc to vydrží,ráno stačíme sotva sbalit stany,a přeháňku přečkáme v autě.Prší hlavně na západ od nás,zato na východě září zasněžené, sluncem zalité pohoří Garmosh,neproniknutelná hranice mezi Albani a Řeckem. Nákupy v Bilistu,nasáváme atmosféru balkánu,Albánie je trochu specifitější...ale nikdo nespěchá,pohoda,trochu jim závidím! Půlka cyklistů nás za městem opouští,předjedou si ještě poslední kopce.Zbytek ostává v autě,mraky nevypadají nadějně,a už toho máme za těch 10 dnů plný kecky. Sháníme vodu-denní chléb Honzy Touška-a usazujeme se na našem prvním tábořišti Pustec u Prešpanského jez. Je i docela zima,po 5 přijíždějí cyklisté s koly obalenými červeným blátem,ale spokojeni...Večeře pod improvizovaným přístřeškem ,noc plná vášní na mokré louce...jen vyklepat ráno těch asi 100 škvorů ze záhybů stanu dá práci... Výlet končí,všechno jako v obráceném filmu-kopec co nám dal před týdnem zahulit,břehy Prešpanu,sloup před celnicí. Jem Galičici přejíždíme v dešti po silnici. Za Ohridem si všímám v každé vesnici dva minarety,albánský vlajky na $\frac{3}{4}$ domů-jsme v Makedonii,ne?Odbočka na Mavrovo..Sakra bylo to moc pěkný co jsme tu zažili,ale všecko má konec. Ještě nocleh na tom samém místě v Velké Planině...návštěva Maďarských přátel ve vsi Hercehálov za Pešti-mají tu nějaké slavnosti,hned bych tam zůstal,ale všecky už zachvátilo,domů,pane Berka ,domů...V 9 jsme v Vladislavi,za $\frac{3}{4}$ hodiny jsou všichni rozprchlí,já jedu vlakem až ráno,díky za Jindrovo pohostinství a čeká mě zase aklimatizace na všední dny...

Mapky-první tři etapy v Makedonii Vrapčiště-Mavrovo j.,trek pod Golem Korabem a přes N.P. Bistra do Kučeva.

Na druhé mapě Makedonsko-albánská etapa přes Galičicu mezi jezery,a čtyři etapy po horách Abany na dosah jezer. Původně jsme měli jet pod Ohridem na druhou stranu,zavalená soutěska nás vyslala jinam...

DOSLOV

-trochu jsem nevěděl do čeho jdu,ale organizace byla skvělá. Jindra s Evou nakoupili maso,zavařili do konzerv,připravili denní menu do krabic-připraveno 14 jídel zabalených v krabicích pro 9 lidí...!!Trasa připravena,nezsakočila ani změna programu kvůli zavalené cestě..(kudy by neprojel náš trén).Také hledání trasy Ivanem nám ušetřili spoustu

kufrování..Majitel cestovky Honza mistrně nacházel tábořiště na těch pravých místech,a zásobování vodou ,i nákupy fungovaly skvěle. Parta byla dobrá,každý se ochotně ujal nějaké práce při přípravě bašty a jiných nutných prací.Občas to mezi účastníky i zaskřípalo,ale každý má své mouchy i já...

Makedonie,a hlavně Albánie na mě udělala skvělý dojem-ještě je i v Evropě,na dosah,pár míst,kde se dá nasát atmosféra časů minulých. Hlavně cesty jsou v původním jetelném stavu-třeba na Zakarpatí UA je již 90 procent lesních a horských cest zničeno nákladáky-vyjety hluboké koleje.Trochu na mě ty hory působí syrovým,posmutnělým dojmem,možná se tu potulují duchové zabitých z časů krevní msty...Ale lidé jsou tu opravdoví,pohostinnost je podle prastarého zvykového práva pořád v nich,ještě do nedávna tu v horách platilo že host je to co bůh-když někdo zaklepal na dveře obranné věže cizí rodiny,byl pohostěn a ubytován.Jediné co nesměl,podívat se pod pokličku hrnce na ohništi, byl by podezříván,že chce hostitele otrávit,ten pak mohl z okna vyhlásit do vsi,co host udělal a zabít ho. Hostitel za hosta ručil až na hranice obce. Někdy se jednalo o prchající vykonavatele krevní msty, na které číhali jejich pronásledovatelé,a když hosta zastřelili ještě na území vsi,byl hostitel povinnen jej pomstít. Tak se rozpoutaly boje mezi rodinami,které trvaly desetiletí a měli desítky obětí..Rodina oběti vyhlásila co se stalo a vrah-vykonavatel byl povinnen přijít na pohřeb a hostinu po ní-byl chráněn právem,po pohřbu mu rodina vyjednala měsíční odklad u protivníků,a on odešel na poslední cestu-odnést 500 tehdejších leků na správní hrad jako daň z krevní msty.Pak se většinou pokoušel skrývat,ale byl většinou dříve nebo později zabit. Jeho zakrvavenou košili si jeho rodina pověsila do světnice aby se nezapomělo,a visela tam dokud nebyl pomstěn .Byl určen mstitel a koltoč se rozjel nanovo.(to jsem vyčetl v knize Krvavý duben od Ismaila Kádáře)

Tak třeba ještě někdy příště,Albánie....

Říjen 2014, Luboš Andrš

